

فهرست برخی نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی ابراهیم دهگان (اراک)

رضا تاج آبادی (کارشناس ارشد کتابداری)

یادآوری:

در دفتر نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران - نسخه‌های خطی - که به یادگار برگزاری مجلس علمی و تحقیقاتی دربارهٔ احوال و آثار رشیدالدین فضل‌الله همدانی و زیر نظر اساتید آقایان محمدتقی دانش‌پژوه و ایرج افشار تدوین گردیده است (تهران - ۱۳۴۸)، در صفحات ۵۸۹ تا ۵۹۲ گفتاری تحت عنوان «نسخه‌های خطی ابراهیم دهگان» به قلم ایرج افشار آمده است:

آقای ابراهیم دهگان مقیم اراک مجموعه‌ای از نسخه‌های خطی گردآوری کرده است و من بعضی از آنها را در سفر کوتاه اردیبهشت ۱۳۴۸ که به معیت آقای دکتر منوچهر ستوده چند ساعتی در منزل آقای دهگان گذشت دیده‌ام. مشخصات آنها را به شرحی که یادداشت کرده‌ام در اینجا ثبت می‌کنم.

در ادامه عناوین و مشخصات ۱۵ نسخه خطی از مجموعه مذکور آمده است همراه با تصویری از یک صفحه القانون ابن سینا. آقای رضا تاج آبادی نیز بعد از حدود نزدیک به چهل سال فهرست جدیدی از برخی آثار خطی که اینک دیگر در کتابخانه‌ای به نام دهگان وجود دارد - ارائه می‌دهد.

دفترمجله

هر نسخه خطی صرفاً کتاب نیست، بلکه یک تاریخ، یک تمدن و یک فرهنگ است، یک راهگشا و راهنما جهت ایجاد ارتباط و تماس با نیاکان و اجداد ما در سال‌ها و قرون گذشته است. نسخه‌های خطی، آئینه تمام نمای افکار، اندیشه، فرهنگ و تمدن مردم در دوره‌های مختلف است.

در این نسخه‌ها، توانمندی‌های شگرف ایرانیان در فلسفه، کلام، عرفان، تفسیر، فقه و اصول، تاریخ، ادب، صرف و نحو، هیئت، نجوم و ریاضی و... آشکارا دیده می‌شود. در این فهرست به معرفی تعدادی از نسخ خطی کتابخانه عمومی دهگان در شهرک فاطمیه اراک پرداخته می‌شود، قابل ذکر است این نسخ به تازگی از کتابخانه میرجعفری به این کتابخانه انتقال یافته است.

۱- ابصار المستبصرین

تألیف عبدالوهاب بن عبدالرحمن،

در عقاید به زبان فارسی

جلد چرم قهوه‌ای ضربی، خط شکسته

نستعلیق محمدبن میرک، قرن ۱۱ هـ. ق،

اندازه ۱۰/۵ × ۱۴/۵ سانتی‌متر، ۱۳۶ صفحه،

هر صفحه ۱۲ سطر، کاغذ لیمویی، قطع نیم

ربعی

۲- تقویم المحسنین (تقویم سعیدی)

تألیف ملا محسن فیض کاشانی

(م ۱۹۰۱ هـ. ق)، در نجوم به زبان فارسی

جلد تیماج خاکی با لایه مقوایی

محکم، خط نستعلیق، احتمالاً قرن ۱۱،

اندازه ۱۷ × ۲۴ سانتی‌متر، ۱۴۷ صفحه، هر

صفحه ۱۶ تا ۱۹ سطر، کاغذ لیمویی، قطع

خشتی

۳- جنگ شتریه

تألیف حسین صالحی گازرانی

فراهانی، به زبان فارسی در ادب

جلد مقوایی به رنگ صورتی، خط

تحریری حسین صالحی گازرانی، اندازه

۱۰/۵ × ۱۷/۵ سانتی‌متر، تعداد سطور هر

صفحه متفاوت است، ۱۰۰ صفحه، کاغذ

لیمویی، قطع رقعی

۴- جواهر المسائل

تألیف محمدمهدی بن محمداقبر

محلاتی، به زبان فارسی و مختصری به

زبان عربی در فقه

جلد مقوایی با رویه کاغذ زرد

رنگ، خط نستعلیق، بدون تاریخ، اندازه ۱۵ ×

۲۱ سانتی‌متر، ۲۸۰ صفحه، هر صفحه ۱۸

۲۰ سطر، کاغذ لیمویی، قطع خستی باریک

۵- حاشیه ملا عبدالله

تألیف ملاعبدالله یزدی بر تهذیب تفتازانی (م ۹۸۱)، به زبان فارسی در منطق، جلد چرمی مشکی با لایه مقوایی محکم، خط نستعلیق، کاتب محمدهاشم بن عطاء خزاعی، سال ۱۰۶۱ هـ. ق، اندازه ۱۱/۵ × ۲۰ سانتی متر، ۳۸۸ صفحه، هر صفحه ۱۲ سطر، کاغذ نخودی، قطع ربعی

۶- حُسنیه (نقل حسبه)

مؤلف نامعلوم، به زبان فارسی، جلد چرمی مشکی ضربی، ترنج و نیم ترنج در بالا و پایین، خط نسخ، احتمالاً قرن ۱۲ هـ. ق، اندازه ۱۸ × ۱۱ سانتی متر، ۲۴۴ صفحه، هر صفحه ۱۵ سطر، کاغذ لیمویی، قطع نیم ربعی

۷- دیوان حقیقی

تألیف ملا محمدحسین متخلص به حقیقی، به زبان فارسی در ادب جلد مقوایی با رویه پارچه سُرخ رنگ، خط نستعلیق با مایه شکسته ملا محمدحسین حقیقی، قرن چهاردهم، اندازه ۱۸ × ۱۱/۵ سانتی متر، تعداد ادبیات هر صفحه متفاوت است، ۱۲۴ صفحه (بدون ۸ صفحه الحاقی)، کاغذ لیمویی، قطع رقی

۸- رساله حفظ الصَّحَّه

تألیف ابونصر الکوبنانی به فارسی در طب، جلد چرمی قهوه‌ای روشن ضربی، خط نستعلیق، ۹۸۷ هـ. ق، قرن دهم، اندازه ۱۵ × ۱۱ سانتی متر، هر صفحه ۱۴ سطر، ۱۱۰ صفحه، کاغذ لیمویی، قطع رقی

۹- مثنوی رعنا و زیبا

تألیف ملامهدی متخلص به

شعله گلپایگانی به زبان فارسی در ادب، با جلد کرم رنگ مقوایی، اندازه ۲۲ × ۱۴/۵ سانتی متر، خط نستعلیق، احتمالاً اواخر قرن ۱۲ ق، هر صفحه ۲۰ سطر، ۱۴۶ صفحه، کاغذ نخودی، قطع وزیری کوچک

۱۰- مجمع الفرس

تألیف محمدقاسم متخلص به سروری کاشانی ابن حاج محمد، در لغت، به زبان فارسی، جلد چرمی قهوه‌ای ضربی، ترنج و نیم ترنج در بالا و پایین، خط نستعلیق به قلم غبار عبدالباقر بن نورالدین علی کاشانی، سال ۱۰۱۵ هـ. ق، قرن ۱۱، اندازه ۱۸ × ۱۱ سانتی متر، ۶۰۲ صفحه، هر صفحه ۱۹ سطر، کاغذ نخودی، قطع نیم ربعی

۱۱- مجموعه

مشمول بر سه کتاب می باشد:

الف) آداب الشریعه (از صفحه ۲ تا ۸۷) تألیف ابن محمدجعفر محمدباقر اصفهانی به زبان فارسی در اخلاق و آداب، چاپ سنگی، چهارده باب را در برمی گیرد.

ب) جواهرنامه (از صفحه ۸۷ تا ۲۳۱)، تألیف صدرالدین محمدحسینی دشتکی شیرازی به زبان فارسی در طبیعیات

ج) قانون مشق نظام، به زبان فارسی در قانون نظام، مترجم کاسنکرخان مهندس باشی، جلد چرمی قهوه‌ای روشن ضربی، خط نستعلیق، بدون تاریخ، اندازه ۱۷ × ۱۰ سانتی متر، ۳۱۳ صفحه، هر صفحه ۱۹ تا ۲۰ سطر، کاغذ نخودی، قطع نیم ربعی

۱۲- مجموعه

الف) محرم‌نامه به زبان فارسی در شش باب

ب) تجوید قرائت عاصم، صفحه ۳۱، از ابن محمدمحسن امین‌الحسینی خاتون آبادی به زبان فارسی و عربی در ۱۳ باب، رساله مذکور در دوازدهم ربیع‌الاول ۱۲۷۹ کتابت شده است.

ج) رساله امامیه، صفحه ۱۸۴، این رساله از محمد عاملی و از رساله جفر جامع استخراج شده است. و در زمان مأمون خلیفه عباسی به زبان فارسی برگردانده شده است. (د) مرات المحققین (از صفحه

۱۹۳)، تألیف شیخ محمود بن عبدالکریم شبستری (متوفی ۷۳۰)، به زبان فارسی در تصوف و عرفان و در هفت باب، جلد چرمی قهوه‌ای، ضربی، خط نسخ، احتمالاً قرن ۱۲ هـ. ق، اندازه ۱۷/۵ × ۱۱ سانتی متر، تعداد سطور هر صفحه متفاوت است، ۲۱۳ صفحه، کاغذ لیمویی، نخودی، فرنگی، قطع نیم ربعی

۱۳- مجموعه

این نسخه شامل رساله‌های ذیل می باشد: الف) منشآت، تألیف عبدالکریم آشتیانی (به احتمال قوی) به زبان فارسی در ادب (از صفحه ۱ تا ۱۷۷) شیوه نگارش مسجع، با تکلف و کنایات، مداهنه و متن به خط زیبای شکسته نستعلیق و حاشیه به خط شکسته چلیپایی، با جوهر مشکی، تاریخ کتابت نامعلوم.

ب) خلاصه الحساب، مؤلف نامعلوم، به زبان فارسی در علم سیاق (از صفحه ۱۷۷ تا ۲۱۵) تاریخ کتابت ۲۵ ربیع‌الاول سال ۱۲۹۹ ق.

ج) وصیت نامه به زبان فارسی در اخلاق (از صفحه ۲۱۵ تا ۲۳۰)، میرزا حسن

آشتیانی این رساله را در تاریخ ۱۲۶۹ هـ. ق. در دارالعلمیه زنجان به تحریر درآورده است. (د) خوابنامه، تألیف محمدباقر ابن محمدتقی مجلسی (متوفی ۱۱۱۰)، به زبان فارسی در فقه (از صفحه ۲۳۰ تا ۳۰۲) تحریر شده بوسیله عبدالکریم، دوشنبه نهم شهر شعبان المعظم مطابق با سال ۱۲۷۸ با جلد تیماج به رنگ خرمایی، خط شکسته نستعلیق عبدالکریم آشتیانی، اندازه ۲۲×۱۵ سانتی متر، ۳۰۲ صفحه، تعداد سطور صفحات متفاوت است، کاغذ نخودی، لیمویی، کرم قرن ۱۳ هـ. ق. قطع وزیری کوچک

۱۴- محرم نامه

تألیف محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (وفات ۱۱۱۰ هـ. ق.)، در نجوم به زبان فارسی جلد چرمین، مشکی، خط نستعلیق شکسته ساده، بدون تاریخ، اندازه ۱۷×۱۱ سانتی متر، تعداد سطور صفحات متفاوت است، ۳۲ صفحه، کاغذ خاکستری، قطع ربعی

۱۵- مفتاح الشفاء

تألیف ابن محمد صائب محمد کاظم خوانساری (م ۱۳۲۱ هـ. ق.) به زبان فارسی در طب، جلد مقوایی نارنجی، خط نسخ به قلم غبار، بدون تاریخ، اندازه ۱۲×۱۴ سانتی متر، ۲۷۴ صفحه ۲۵ سطر، کاغذ نخودی، قطع خشتی

۱۶- هیلاج نامه

مؤلف نامعلوم، به زبان فارسی در نجوم، مشتمل بر ۲۳ باب جلد مقوایی قهوه‌ای روشن، خط

نستعلیق، تاریخ ۱۲۶۲ هـ. ق. قرن ۱۳، اندازه ۱۷×۱۱ سانتی متر، ۷۴ صفحه، بدون صفحات الحاقی ذیل واژه‌های هیلاج و کدخدا، هر صفحه از ۱۱ تا ۱۳ سطر، کاغذ لیمویی، قطع رقعی

۱۷- شرح گلشن راز

مؤلف نامعلوم، در عرفان به زبان فارسی، جلد چرم قهوه‌ای، ضربی، به خط شکسته نستعلیق، عالی، بی تاریخ، ۱۹۳ صفحه، هر صفحه ۱۲ سطر، کاغذ نخودی، قطع جیبی (۱۰×۱۵ سانتی متر)

۱۸- مظهر الآثار

تألیف هاشمی، در ادب به زبان فارسی، جلد مقوایی ساده، به خط نستعلیق با مایه‌های شکسته، تاریخ ۱۲۴۲ هـ. ق.، ۲۱۸ صفحه، سطور هر صفحه تفاوت دارد، کاغذ لیمویی، قطع وزیری (۱۴×۲۰ سانتی متر)

۱۹- رساله عملیه

مؤلف نامعلوم، در احکام شرعی به زبان فارسی، جلد چرمی مشکی، به خط نسخ، بی تاریخ، ۳۴۲ صفحه، هر صفحه ۱۵ سطر، کاغذ آبی روشن (فرنگی)، قطع رقعی (۱۲×۱۸ سانتی متر)

۲۰- بحر الانساب

به غلط منسوب به ابومخنف بن لو طابن یحیی خزاعی، در نسب و رجال به زبان فارسی، جلد چرمی قهوه‌ای سیر، به خط نسخ عالی محمدکاظم استرآبادی، در سال ۱۲۳۹ ق.، ۱۷۴ صفحه، هر صفحه ۱۷ سطر، بدون حاشیه، با رعایت نظم و نسبت، کاغذ کرم، قطعی خشتی باریک (۱۴/۵×۲۱ سانتی متر)

۲۱- مفتاح الشفا

تألیف محمدکاظم خوانساری ابن

محمد صائب، در طب به زبان فارسی، با جلد چرمی مشکی ضربی، به خط نسخ به قلم غبار، بی تاریخ، ۳۰۱ صفحه با یک برگ اضافی، هر صفحه ۱۲ سطر، بدون حاشیه با جوهر مشکی، صفحه ۶۷ نشان سه سجع به حروف لاتین دارد، کاغذ کرم و بعضی صفحات مایل بهحنایی کمرنگ، قطع نیم‌رقعی (۱۱×۱۵ سانتی متر)

۲۲- شرح دیوان حضرت علی (ع)

تألیف قاضی امیرحسین ابن معین‌الدین میبدی (تألیف به سال ۸۹۰ هـ. ق.) در اخلاق به زبان فارسی، جلد چرم قهوه‌ای سیر ضربی، به خط نستعلیق محمدعلی بیاری، سال ۱۳۰۱ هـ. ق.، ۶۹۲ صفحه بدون صفحات الحاقی، هر صفحه ۱۲ سطر، کاغذ شیری، قطع رقعی (۱۲×۱۹/۵ سانتی متر)، نشان سجع در چندین صفحه به حروف لاتین

۲۳- معارج النبوه فی مدار الفتوه

تألیف معین‌الدین محمد فراهی هروی معروف به ملامسکین (متوفی ۹۵۴) در تاریخ پیامبران به زبان فارسی، جلد چرمی قهوه‌ای، ضربی، به خط نستعلیق متوسط، احتمالاً سال ۱۱۰۰ هـ. ق.، ۵۵۶ صفحه، هر صفحه ۲۳ سطر، کاغذ لیمویی، قطع وزیری بزرگ (۱۷×۲۷ سانتی متر)

۲۴- تاریخ و صاف

تألیف شرف‌الدین عبدالله ملقب به و صاف الحضرة، در تاریخ به زبان فارسی، جلد چرمی مشکی، ضربی، دارای ترنج و نیم ترنج در بالا و پایین، به خط نسخ خوش، بی تاریخ، ۲۷۶ صفحه، هر صفحه ۱۸ سطر، کاغذ شیری، قطع وزیری بزرگ

(۲۸×۲۰ سانتی متر)

۲۵- محرق القلوب

تألیف مهدی ابن ابی ذر نراقی (متوفی به سال ۱۲۰۹ هـ. ق.)، در تاریخ معصومین (مقتل) به زبان فارسی و مختصره به زبان عربی، شامل اخبار، احادیث، مصایب و تذکیر واقعه کربلا، جلد مقوایی، با رویه کاغذی لاجوردی، به خط نستعلیق با مایه‌های شکسته، احتمالاً ۱۲۱۵ هـ. ق.، ۴۹۲ صفحه، هر صفحه ۱۵ تا ۱۶ سطر، کاغذ نخودی، قطع جیبی باریک (۲۰×۱۵ سانتی متر)

۲۶- مجموعه اکبری

تألیف میرعلی اکبر بن میرگدا علی بن میرسید باب الحسینی در طب به زبان فارسی، جلد مقوایی، با رویه کاغذی سبز رنگ، به خط نستعلیق ساده محمدباقر ابن سلطان علی کواری، سال ۱۲۷۰ هـ. ق.، ۳۲۱ صفحه، تعداد سطور در برخی صفحات متفاوت است، کاغذ نخودی، قطع نیم‌رقعی (۱۱×۱۵ سانتی متر)

۲۷- تحفه الامیر فی آداب التلاو

والقرائه

به زبان فارسی در علم قرائت و تلاوت قرآن کریم، تألیف سید محمد بن المهدی الحسینی التبریزی، این نسخه با خطی زیبا همراه با حاشیه‌ای بسیار طریف نوشته شده اما کاتب آن شناخته نشده است. با جلد مقوایی با روکش مشکی، کاغذ لیمویی، قطع ربعی (رقعی ۱۲×۲۰)، ۲۱ صفحه، هر صفحه ۱۶ سطر، به خط نستعلیق

۲۸- مجموعه

تألیف سید احمد بن سید محمد حسینی اردکانی یزدی، حکیم فاضل فقیه محدث

قرن سیزدهم هجری، از علمای عهد فتحعلی شاه قاجار می‌باشد که با شیخ احمد احسائی معاصر بود. در کتاب ریحانه الادب فهرست تألیفات این عالم جلیل القدر آمده است. این مجموعه شامل سه کتاب است:

(۱) کتاب فضیلت صلوا، به زبان فارسی، از صفحه ۲ تا ۱۱۷ مشتمل بر هشت فصل (۲) رساله‌ایست در جهت گشایش کارها، مؤلف همان، این رساله صفحه ۱۱۸ تا ۱۳۴ این مجموعه را شامل می‌شود و در صفحات ۱۲۶ تا ۱۲۸ آن چیزی نوشته نشده است.

(۳) در ذکر احوال علی بن موسی الرضا (ع) به زبان فارسی، از صفحه ۱۳۴ تا ۳۰۵، مؤلف همان

با جلد چرمی، ضربی، کاغذ فرنگی مارک دار، ۳۰۹ صفحه، هر صفحه ۲۰ سطر، به خط نسخ، قطع وزیری کوچک اندازه ۱۴×۲۱ سانتی متر

۲۹- کنز اللغات

در لغت، عربی به فارسی، مؤلف محمد بن عبدالخالق بن معروف است که در قرن نهم هجری و در زمان سلطنت کارکیا محمد پسر کارکیا ناصر پادشاه محلی گیلان که از سال ۸۵۱ تا ۸۸۳ هجری بر این منطقه حکومت کرد، زندگی می‌کرده، و این کتاب را به اسم پسرش کارکیا میرزا علی موشح نموده است.

این نسخه مشتمل بر ۲۸ کتاب (به عدد حروف الفبای عربی) و چندین باب است که در آن لغات قرآن کریم و احادیث شریفه به ترتیب حروف تهجی آورده شده‌اند، این واژه‌نامه عربی به فارسی است.

با جلد مقوایی، با رویه پارچه، کاغذ

کاهی، ۵۵۰ صفحه، هر صفحه ۲۰ تا ۲۱ سطر، صفحه اول ۱۲ سطر، به خط نستعلیق، قطع وزیری (۲۳×۱۷ سانتی متر)، بی تاریخ

۳۰- فرهنگ سروری (مجمع الفرس)

در لغت فارسی به فارسی، تألیف محمد قاسم بن حاجی محمد کاشانی متخلص به سروری وی از شعرای اوایل قرن یازدهم هجری می‌باشد و این کتاب را در سال ۱۰۰۸ هجری تألیف و بنام شاه عباس کبیر موشح کرده است.

با جلد چرمی، کاغذ نخودی، ۶۲۰ صفحه، هر صفحه ۱۷ سطر، قطع وزیری (۲۲/۵×۱۷ سانتی متر)، خطاط میان دوری

۳۱- شرح دیوان مشهور منسوب به

حضرت امیرالمؤمنین علی (ع)

به زبان فارسی، مؤلف امیرحسین قاضی میربن معین‌الدین حسینی یزدی است.

با جلد چرمی، دو رویه با لایه مقوایی، به همراه نقش ترنج در وسط و گوشه‌های آن، رو و پشت جلد، کاغذ فرنگی، ۴۹۶ صفحه، هر صفحه ۲۳ سطر، قطع وزیری (۲۴/۵×۱۷ سانتی متر)، به خط نسخ

۳۲- جهادیه

در جهاد و دفاع به زبان فارسی، تألیف ابوالحسن ابن محمد کاظم، تاریخ تألیف، ۱۲۳۸ هجری، این کتاب در زمان فتحعلی شاه قاجار و پسرش عباس میرزا و هنگام تصرف تفلیس توسط سپاه روسیه، نوشته شده است.

با جلد چرمی، ضربی، با چهار ترنج کوچک دو عدد در بالا و دو عدد در پایین و یکی بزرگ در وسط، رو و پشت جلد، به خط

نستعلیق، کاغذ فرنگی مارک دار، آبی، ۴۳۰ صفحه، هر صفحه ۱۷ سطر، قطع وزیری کوچک (۲۱×۱۶/۵ سانتی متر)

۳۳- کتاب مختصر التلخیص

مؤلف محمد رفیع، در معانی و بیان به زبان عربی، قطع کتاب رقعی، کاغذی بسیار نازک نخودی، جلد چرمی قهوه‌ای، ضربی و با خط ثلث نوشته شده است. ابعاد کتاب ۱۸×۱۱/۵ سانتی متر

۳۴- شرح بر الفیه ابن مالک یا شرح ابن ناظم بر الفیه

بدرالدین محمد بن عبدالله پسر ناظم الفیه، در ادبیات، نحو، با مجلد چرم ضخیم و منقوش و مذهب به صورت برجسته به خط ثلث تحریری، و بسیار منظم، تاریخ ۱۰۸۴ هـ. ق. در انتهای هر صفحه اولین کلمه سطر بعدی ثبت شده است.

۴۹۲ برگ و سطور هر صفحه از نظر خط و ترکیب با دیگر صفحات یکسان است. ذیل عناوین و فصول با مرکب قرمز مشخص گردیده، کاغذ آن ضخیم و نخودی و قطع آن ۲۵×۱۲/۵ سانتی متر است.

۳۵- کشف الحق

مؤلف معین الدین محمد حیدرآبادی، نگارش ۹۱۰ هـ. ق. عنوان دیگری از کاشف الحق تألیف معزالدین به زبان فارسی، جلد کتاب چرم بسیار ضخیم، در قطع وزیری در ابعاد ۲۸×۱۹ سانتی متر و مشتمل بر ۵۳۸ صفحه است، که سطور هر صفحه ۷۲ است و به خط نسخ برخوردار از زیبایی خاصی نوشته شده است. حاشیه‌ای باز، متن اصلی را در خود جای داده است.

نوع مرکب سیاه و نکات و کلمات

برجسته را به مرکب قرمز تحریر و یا در ذیل آنها خطی افقی کشیده شده است.

۳۶- تذکره الاثمه

مؤلف ملامحمدباقر بن محمدتقی مجلسی، کاتب ابن محمدعلی محمد شفیع، در شرح زندگانی حضرت محمد(ص) و ائمه معصومین به زبان فارسی، جلد مقوایی، سطرهای کتاب در حاشیه‌ای مناسب و عریض و ابعاد آن ۱۹/۵×۱۳ سانتی متر است، ۱۵۰ صفحه و کاغذ آن نخودی ضخیم است.

۳۷- شرح لاری بر هیأت قوشچی

مؤلف ملامصلح الدین محمد بن صلاح بن جدال بن کمال بن محمد لاری کاتب العبد ابن حسن اسماعیل دزفولی، موضوع: هیأت و نجوم به زبان فارسی، قطع کتاب وزیری و ابعاد دقیق آن ۲۲×۱۵/۵ سانتی متر است و ۲۹۶ صفحه دارد. خط تحریر آن نسخ است و به شیوه‌ای زیبا تحریر شده است. صفحات کتاب یکسان و برخوردار از حاشیه‌ای باز و در هر صفحه ۱۴ سطر دارد.

۳۸- مجمع البحار، کبریت احمر

مؤلف: محمدتقی ملقب به مظفر علیشاه، موضوع: عرفان و تصوف تاریخ نگارش: ۱۳۲۴ هـ. ق. کاتب: محمدحسن بن یوسف علی کرمانی در پایان کتاب اول یعنی مجمع البحار که تا صفحه ۱۷۴ ادامه می‌یابد و کتاب دوم از صفحه ۱۷۴ شروع تا صفحه ۱۹۴ ادامه دارد. مجموعاً دو اثر ۱۹۴ صفحه است. قطع کتاب رقعی با کاغذی نخودی و رایج در عصر خود به خط شکسته نستعلیق

و آیات و شواهد قرآنی را به خط نسخ تحریر نموده است. هر صفحه ۱۵ سطر دارد.

جلد کتاب چرمی و از ظاهری بسیار زیبا برخوردار، محکم و منقش به ضرب نقوش زیبایی است که ترنج ماندی در میان آن جلوه می‌کند، ابعاد آن ۲۲×۱۵ سانتی متر است.

۳۹- سرور المؤمنین

مؤلف: سید احمد بن محمد یزدی، نگارش خط: غلامرضا ابن اسماعیل بن محمد غلامعلی کوهیتانی یزدی، موضوع: در احوال امیرالمؤمنین علیه‌السلام به زبان فارسی، نسخه حاضر در قطع رقعی و ابعاد ۲۲×۱۵ سانتی متر با جلد چرمی و کاغذ نخودی پوست پیازی است. نوع خط که به شیوه‌ای بسیار چشم‌نواز تحریر شده است، نسخ می‌باشد و در هر صفحه بیست سطر نگاشته شده است که از حاشیه‌ای باز برخوردار و بسیار منظم است و مجموعاً ۳۲۹ صفحه دارد.

منابع و ماخذ:

- ۱- فصلنامه راه دانش (استان مرکزی) - شماره ۱۴ و ۱۳ - ۱۵ و ۱۶، بهار و تابستان، پاییز و زمستان ۱۳۷۷.
- ۲- مدرس، میرزا محمدعلی. ریحانه الادب. جلد ۵ و ۶ - تهران: خیام، ۱۳۶۹
- ۳- کتابخانه عمومی ابراهیم دهگان، بخش نسخ خطی